

صالی — ۱۰ شریں ثانی ۱۹۲۷

جلد : ۹

بشنجی سنه — نومرو ۹۷

HALIT BAYRI
KITAPLARI
No.

928

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام
پوردی یانددکی بناده
خصوصی دائره

صاحب و مدیری
محمد مسیح

مکتبہ مطبوعہ

آبونه شرطری : سنه لکی ۲۵۰
آلتی آبانجی ۱۲۵ ، فوق العاده
نسخه لرایجون ۳۰۰ و ۵۰۰
غروشدور .

مجموعه مزه یشتنجه طبعی تفسیب
ایدله بن ازلر اعاده ایدلر .

هر آیک برنجی داره بشنجی کونلری حیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرئی مجموعہ در

آدبيات تاريخي

هدايتك فلسفي [۱]

هدائي تصوف خلق ادبياتك عرومي جرياني آراسنده خصوصي بر جيفر آچار بو ادياته باشقا بر مجرا و برمك ايسته سي اعتباريله تدقيقه ده كر بر سيادر . جلوي طريقتك پري اولوب عمرني عبادت و رياضته ، وعظ و ارشاد ايله كچره ن هدايتك تاريخي حياتي آرز ، جوق معلوم و متبهرلي باخاصه استنباطوله مشهوردر . بوند دولاي شخصي حقدنه تفصيلات و برمكيزين بوراده اونك يالكنز فلسفه ني تدقيق ايتك ايسته بورز . هدايتك فلسفه سي ديواننده مندمجدر . ديواني ايسه كاملا الهلردن مركب اولوب توحيدك انساني اريشدره چكي مرتبه له دائر بر نظم ايله باشلار :

توحيد اولوز هر دردمان
حقه توحيد ايله ايرمش ايره نر
توحيد ايله اولوز هر مشكل آسان
حقه توحيد ايله ايرمش ايره نر
كوكدن ياكلي سيلمك ديلرسك
يامه دكاري ييلمك ديلرسك
اكر حق سندن بولق ديلرسك
حقه توحيد ايله ايرمش ايره نر

هدايتك الهلري ارشاد مقصديه سوله تش ، وعظ قابتي نظم استعداديله مزج ايديلرك ميدانه كتير باش منظوم خطايلدر . بو خطايله ده هدايتك فلسفه سي ساقيلدر . توحيدك حق بولنده زينكي ، فقري برلشدر ديكني سوله يرك حقه وصول املنده اولانلرك توحيد ايله خدمت اتملري متباديا توصيه ايده ن هداي ، بوتون اثرلنده مقصدي و وضوحه كوسته رر .

ديوانه نظر ابوتون متصوفلر كي هداي ايجونده حق ، عطاقد . فقط كائات ، حقل هر هانكي بر وجهه تحلي آرزوسندن دوغما مشدر . حق كائاتك خارجنده بر « غائب وجود » در ، كائات اونكدر ، شو قادارك ، او ، كائات ديمك دكلير . هدايتك عتدنه خلقتك سبي بر ضرورتدن زياده

[۱] محرك « وئس اسره دن صوكراتصوق خلق ادبياتك سيجيلي » عنواني غير مطبوع اژندن آئمشدر .

اللاهك لطف و عنايت آرزوسيدر . حق ، لطفي ابدال ماعينده كائاته وجود وره مشدر . بو اعتقاد ، آنادولو متصوفلرندن هر هانكي برينك مدافعه ايتديكي اساسلره تطابقي ايتر . مولانا جلال الدين رومينك و اوئدن ملهم اولان بونس اسره ايله معقبرلرنيك نقليلرينه كوره مطلق اولان حق ، حسديه تحلي ايتك آرزوسيله دركه ، مكناتي بوقدن وار ايتدي . حسن ، حقل تحلي وجهه لرندن بريدر . حق كائاتده ايسته ديكي هر هانكي بر وجهه اظهار ايله ييلدر . فقط حسن صفتيله نفساهري ترجيح ايتدي . چونكه حسن دائما تظاهر ميالدر . حسنك بوملي ، حقل امكان تالمنده حسن وجهه سيله تجليسه . بب اولدي . يعني خلقتك سبي بر آرزو اولديني قادارده بر ضرورتدر .

هدائي ، نه بو ضرورت آكلامش ، نه ده اونك تيجهرليني كورممشدر . او ، يالكنز : بر نظفه ني انسان ايدوب بر قطره دي عمان ايدين الهلندن بحث اتمشدر .

هدائي ، حقل حسن صفتيله كائاتده تجليسه نلاقيد قالدني كي ، حسنك كنديسنه انجذابندن و حقل ، مكناتك هر ذره سندن زياده انسانده متجلي اولديغندن ده بي خبر كورونور . ازيجه ، حسنك بالذات كنديسنه منجذب اولوب اولمادني مجهولدر . كائات عشقك صدرينه ده حسنك كنديسنه منجذب اولق خاصه سي سائق اولما مشدر . بالعكس مكناتده عشق ، خالقه بر شكرانه در . بو فكر له دركه ، هداي عشقي روحي ، عصي بر حالت شكندن جيفراقق مادي براشتيق صورتنده تصوير ايتمشدر . اونك انجون دنيا ، ايزمز بر چول ، صوسز بر بياباندر . عشق انسانده ، بو ايزمز جولده ، بوسوسز بيابانده دويولان برقراره سرنك احتياجندن عبارتدر . انسان بولامادي ، محروم قالدني برشته ناصل خريص اولورسه ، عني حرصه الهنه قارش مشقاتدر . بو اشتياق پك طيبيدر . نه فلسفه سي ، نه ده لذيقي بوقدر . انسانك طبيعتنده منج اولان بو اشتياق نرم بيلديكمز « عشق الهي » تركيبه افاده اولوماناز . هداي « عشق الهي » ني بسيط

بر طبعي تاملدن آيراماش ، بو ايكنسي يكديكيله قاريشدر براق شرق تصوفك عتده لرته پرده لي بر كوزله باشدر . خالوكه آنادولو متصوفلري « عشق ، مخلوقك حقل انسانده تحلي ايدين حسنه و بو واسطه ايله حقل حسنه هر بوطي ، بناء عليه حقه مربوطيدر . درلر . بوند دولاي آنادولو متصوفلري ، حق طبيعتك فوقيده يكله حقيقت اولارق كورمزلرينه رغما اونك حاكيت و جبروتندن بحث ايتزلر . حق ساده جه هر قابك تحني جالب بر محراقدر . آنادولو متصوفلري ، حقل مواجهه سنده قورقو حس ايتزلر . اونلرجه حق يالكنز سولكه طاسامقه لايقدر . بالتبعجه حقدن عنايتدن اول محبت بكه مك لازم كابر . الهلر مخلوقه محبت ، لطف و عنايتنه مقدم يدر . بناء عليه مخلوق ، خلقتك هر شيدن اول محبه ، مظهردر . هداي آنادولو متصوفلرنيك متعارفه حالده تثبيت اشديكري بوسطورلرله علاقه دار اولمامش ، او ، حقدن يالكنز گرم ، عطاء مرحمت ، عفو اميد ايتش ، يالكنز بولاري بكه مشدر . بر الهلپسنده :

فضل واحسانكي تمام ايدوب
مدد ايله مدد الهي مدد
ايكي عانده بدوام ايدوب
مدد ايله مدد الهي مدد
قولوقدر اقدني عزتو
خدمت اتمكده در سادات
سكا لايق قني عادتو
مدد ايله مدد الهي مدد
كرمكدن زي ايدوب ايجاد
محش افتلك و يرك استمداد
ايله دك چونكه لطفك معناد
مدد ايله مدد الهي مدد
نيجه بر دزد ايله حزين اولالم
نيجه بر دهم ايئن اولالم
فضل واحسانك قرين اولالم
مدد ايله مدد الهي مدد
براوچ خاك ايله دك انسان
قدرتك ظاهره كادي جهان
ضعفاني اميركه اي رحمان
مدد ايله مدد الهي مدد

ديهن هداي ، بو مصرعيله ادما منرك وثيقه سي حاضر لامشدر .

هدائي ، عشقي واريلاجق بر مرتبه ، اريشيله جلك بر منزل عدا ايتما مشدر . اونجه

عشق ، نفسی مراقبه ایده جک بر حالت ماهیتی عطف ایده امز . هدايتك بحث ابتدیی عشق ، عتاب و جهنم قورقوسندن متولد و یونلردن قوروتوق ایچون بر نوع قدیمه نجات در هدايتك نفس تابع اولماق ایچون الهك عنایتست منتظر در . ق عشق انسانی نفسك ظلمندن تخلیصه یاراماز . عشق الهی ، قولرك وظیفه سیدر .

آنادولو مصوفلری زنده عشقك معنایی یوندن بوسبوتون باشقادر . اونلر نفسك آلدن خلاص ایچون عشق بر نجات یولوطانیرلر . آنادولو مصوفلری قورقوتان نه حق ، نه عقوبتدر . اونلر تخصیصاً کندی نفسلردن چکینیرلر . نفسلرینه ایمانی ، مغلوب اولمای کندیلری حقندن اوزافلاشدیران یکنه سائق بیلیرلر . نفسی اصلاح ایتمهك چاره سی ایسه ، عشق یولنه صایقندن عبارتدر . آنادولو مصوفلری عقیده ، هدايتك بر طاعت ماهیتی کورمه مشلی ، بالعکس بر نصیفه قدرتی یوشلارد . اونلر عشق دین عیارده طوتلرلر ، قابلیتک حقه تمایلده ، هر نوع عبادتک قوتی کریده بیراقان بلوق یوکسک بر مقکورهك وارلقه ایتامشلردر . آنادولو مصوفلری عشق الهی به ، ایلرسته و فوئده باشقا بر مرحله اولمان برپایه قیمتی ویرمشلردر ، بعشق طاشدقدن صوکر ا انسان ایچون دین بیله بسطبرقدمه حالنده قالیر . یونس امره ، بر الهیسته کی

ای عاشقان عشق مذهبی دیندربکا مصر علیه حق عاشقاریك بو فکرینه قطعی بر وضوحه ترجمان اولمیشدر .

آنادولو مصوفلریك مدافعه ایتدکاری بو اساس ، هدايتك حتی سله یلیر . او بوندن اوزاقده دولاشمش ، دینی عقیده مندج کورمه مش ، عشق دینک بر امری تلقی ایلما مشدر . واقعا ، هدايتك ، آنادولو مصوفلریك فکرلرینه هیچ تمایس ایتمه مش دیکلدر . هدايتك بعضاً یونلرک اعتقادلری لفظلرله تکراره چالیشمش ، فقط یونلرک غیرته و غما سلسلکدن چنیرندن ، مزاجنک تأثیرندن قوروتولایمیرق پنه کندی سیستمه یاغی قلمشدر . هدايتك ، آنادولو مصوفلری کی دوشونک ایتسته مش ،

لا کن بوکا ثبوت ایدتیجیه بر مقلد درکسته اینش ، آنادولونک مصوفلریك فلسفه سی دوشرو ، درست نقل ایتک مهارتی بیله کوسترمه مشدر .

کثرت امواجه آلداتور جاته وحدت دریاسته کیروب کاتلر برخی قانی به نظر ایلیمز حاک دیداری کیروب کاتلر

★

بنک آرادن دور اوله ظلمت کیدوب برور اوله محزون اوکل مسرور اوله معمور اوله ورامنمز دیرکن پک آن یاقلاشدی فی فلسفه یی هدايتك ، جوق کچمه دن تمامیله باشقا برماهیتده تثبیت ایتش ، عادتا تصوفله علاقه سی اولمان بر ممتنع غیرتیه هایقیرمشدر : ای بوکوکم شهرتی بیک لطف ایله آبادیدن ادن سکر یك جانی برامیله ایجاد ایدن ذات یچونک مکاردن منهدر سنک پس سنی یافته بولسون آغایب فریادیدن قصر قریه ایرکوروب احسانه مظهر اولنه عاشقه واراق جبال کدیروب شهزاد ایدن کسمیه اولزدن اولک کوستریب دیداری ایرکوروب باقی حیاه یك سکره شاد ایدن سن عنایت ، سن هدایت قبل هدايتك بنده که چونکه سنک همراهه ایرکوروب ارشاد ایدن کورولوبورکه هدايتك دیوانده بولدیمز

فلسفه - یونلر مکوس ادعایه رغما - هیچده پلاتونیک بر عشق فلسفه سی دیکلدر . نادراً اوزاقدن ، یاقندن پانته یزم ایله بیک سطحیجه تماس ایدن هدايتك فلسفه سی ، آنادولو مصوفلریك تصوف سیسته ماری خداسنده موقع آلاماز . دینیه بیلیرکه هدايتك ، صوفیانه تقابیلره آنادولو مصوفلرندن فضله اورتا آسیا دوریشلرینه یونلرک باشنده کان خوجا احمد یسوی به منسوبدر . معلومدرکه خوجا احمد یسوی ، خاق ارشاد ایتکی ، دیندارلرینه دوشرو . یولی کوسترمکی یگانه غایه بیلیمشدی . یومعه دله یازدنی حکمتلر ده ائتمدنک احکامنه رعایت یزومی ایلری سورمش ، برسلما ان ایچون شریعت قورناریجی رهبر لیکدن ماعدا سیغیله حق بر ملجا اولمادیقی متناهی تکرار ایتمشدر . خوجا احمد یسوی ده آنادولو مصوفلریك کنیش وسریت تقلیلرینه هیچ تصافیلداز . هدايتك ده خوجا احمد یسویک صنعتی کورمه مک قابل دیکلدر . هدايتك ، خوجا

احمد یسوی ایله کندی زمانی آراسنده کی مسافینی بر آنده کری به دوشرو طریدمرک اونکله خطولرینی برابر آتش ، طبقی اونک کی اخلاقی ، اونک کی ممتنع ذهنتیه بورومشدر . حالیکه تصوف اورتا آسیدان آنادولو به کچمجه ، یونیک محبتک شرطلری و تأویری ایچنده استحاله به اوغرامش ، اورتا آسیداک ماهیتندن تجر دله کنیش و چر چومسز بر فلسفه شکنه کیرمشدر .

خوجا احمد یسویک بسطده دی حساری نقل ایدن حکمتلرینه مقابل ، تصوف جریانی آنادولوده درن ، قادر بر ادبیت وجوده کترمشدر . دیوانه باقیلر سه هدايتك ، شرق تصوفک بوحرکتندن بی خبر ظن اولونور . اونک تصوفی اعتقادلری اوزرنده دوریک دامغاسنی بولاماز . هدايتك کویا احمد یسوی ایله برابر باشامش ، اونکله عینی زمایده یتیممشدر . طبقی احمد یسوی کی اخلاقی قیدله فضله قیمت ویره هدايتك ، روانده عصی برزاهد سیاسی کوستر . آله یلرنده متصل امانته خیانت ایتمه کی ، غلبت اوقوسندن او یابارق خلقه شکر ایتک لزومی ، شیطانه او یوب یالانچی دیایه آلدانماک آجیلغنی ، شردن قاجانای ، خبر یونلی طومانی ، حق فرمائی دیکه مینلرک خواندن فرقتز اولدیفی موضوع بحث ایدره ، ایمان صاحب لری هیچ دورمدان حق بولنه چاییریر ، نام بر طریقت آدمی کی مسلمانلری اطرافه دعوت ایدره ، منحصر اوداره ایچنده دولاشیر :

شول کسمه که آجیدی کوزن جانانه طایفه ی اوزن دیکه هدايتك سوزن کل حقه پرواز ایدلم .

بوکی خصابله ، نس امره ده تصادف ایدلمه سی امکانی وارد . فقط یونس امره ک اصل فلسفی طرفی بودیکلدر . یونس ، قطعاً بر اخلاق خوجایی اولماش ، حتی بر مرشد طوری طاقینماش ، صمیمی ، متواضع بر درویش وضعی هیچ بوزما مشدر .

هدايتك ، بونک تمامیله عکسنه اولاراق شعرلرینی قلمبده کی عشق ایله جذبه جاننده بر درویش کی نامتناهی که کیدن بر فریاد صورتده دیکل ، آغیر باشلی ، وقور ،

* حکایت *

آلساندرا فیلیپورنا

آلساندرا فیلیپورنا هیچ بر زمان او تونامه جه، کندیسيله صانکه دون کوروشتم کی بنده جالی بر خاطر منی وار. ایلاک دفته اونی اسویچر منک ب... شهرنده بر لوقطه ده کوردم، بن او زمان دارا الفتوندم تحصیل ایدیوردم، هی کیدی کونار... یاغورلو بر صوک هار صاحی درسدن حقیقه دن صوکرآ چانطه قولیده بر آز کزدم. ایصلاق کستانه یار اقلری یار قده قات قات یولاره سر یلیدی. یاغوردن نه رک صولری جوشمش، بولانیق یشیل دالغله کوروله یوب کیدیوردم. ایچیمه بر غریبک چوکدی، دفع اتمک ایچون صیحاق بر غرغوخ ایچیم، بر چیقارا صاورایم دیدم. لوقطه ده آلساندرا ایله طاییشدیق، ناصیل اولدی بزده بیلم. اوکجه کوزله کی ایله نظر دقتی جاب ایتدی، بر بیغین صاری وقیور جوق صاج آلتنده نازک یوزی داما نارین، ایری ماوی کوزلی «ها ایری کوزو کیوردی، اوموز لرنده قیبتدار بر کورک واردی. بو یا یا یالکیز دالغین او طوران بنم کی غرغوخ و جیقارا ایچین دلبره کیزلی کیزلی باقوردم. اوده بکا باقیدی، بر دیرنه طاتی برانجی شیبوسیه فرانسجه خطاب ایتدی: «عفو ایدرسکز افندم، روسمیسکز؟» «خار، تورک» دیدم. اود قه دن اعتبارا بریمزدن آیریلدق.

آلساندرا فیلیپورنا معروف بر روس جترانک قیزی ایدی. خاندان بر پرنسسه ندملهک ایدوب، صوکرآ پرنسک یکنی دیمتری ایله نشانلاشدی. اختلال، فرار، پدر و نشانینک وفاتی و سائر... معلوم بر حکایه. شیمدی اسویچر ده مانیکه نلک، موده لک و یوقیل ایشلره حیاتی قازانوردی.

آلساندرا ایله هر کون، هر آقشام بولوشویوردق. غریبته تأسیس ایدله دوستقلر اکثری بویه اولویور، انسان آوقاداشنی بر آزده آنا بابا و قاردهش برینه قویورور.

فکرک حاکمینی آلتنده بر نیاز، بر دعوت، بر خطبه شکنده بر ادبیشدر. بوجهته هداثی، مرشدی اقتاده یه یک بکزمدر افتاده قادار یونسله معقبرینک سر یستسندن اوزاق قالان هداثی، طریقتی تأسیس ایتدکن صوکرآ بیله، اسکی مدرسه کوزیله کورمش، اسکی مدرسه طریقه دوشومش و یازمشدر.

بواضا حلدن آکلاشیرک، هداثینک دیوانشه بولدیغز فلسفه، یونس امریه معقبرینک فلسفه سیه مقابله ایدله من. ایتدالرینک عینی اولسانه رغما، انهارلی یکدیکرله برلشمه بن یواکی فلسفه آراسنده بویوک و دیرین فکر ورادر. شوخاله نظراً هداثینی، یونس امریه معقبرلی میلنده صایعاق، بالکس یونس امریه معقبر و متصوف شاعرلر سلسله سندن چیقاراق تدقیق اتمک لازمدر.

اسکیل آراسنده هداثینی زم کوردیکمز کی کورن، زم آکلا دیغز کی آکلایان یوقدر. مناقبمه صاحبزله مورخار، فلسفه منی هیچ بر تحلیله تابع طوتمسزین هداثی به متصوفلر صبراسنده موقع آیرمشار، بابه تخصص ایشلدر. شو قادارک، مناقبمه صاحبزله تاریخ نویسار به سوبوتون اعتراض ایدن ده اولماش دیکلر. فی الحقیقه هداثینک بر متصوف دیل، بر متقی اولدینی، کندی زماننده دخی ادعا اولومشدر. شیخ اسماعیل حق «سلسله نامه جلونی» سنده: «ا کرچه بعض مدعیان اول آلهیار حقیقه انار دءاء محضدر. یوقلا آزارده معارف حقیقه واحوال تحلیلات یوقدر دیبه زعم ایدرلر.» دیدکن صوکرآ هداثینی مدافعه صدندده علاوه ایدیور: «ولکن حق دن بی خبر اولان بویه مقامده ندیسونه کات عالییه معبر کی باقر، کی نه درسه دیسین، علم بر اسقاده کاهلری اولیان اسکیلرک هداثیه طاند دوشونجه لری هیچ بر زمان حقیقی افاده ایتز.

محمد هادی

آلساندرا بنه بویه جه جان جکر دوست اولدقن صوکرآ ب. شهرنده کی تورکر ایله ده بن واسطه مله طاییشمه با نلادی.. مهندس قدرت بک، قزجغزی ذاتا اسکین اونه ده بری ده کوزش و میله مهشدی. کوروشدیلر وسویشدیلر. معارفلرینک هنوز هافتاسنده قدرت آلساندرا فیلیپورنا قادربوب داووسه صاوروشدی. تحصیلن زیاده وزر دده نلک املاکی صارت صاورومقه مشغول اولدیندن داووس کی بریده اکلنه بیلیورتنی، طبیعی.. اوج درت آی ایکینسی ده کوردم، آلساندرا دن آراد بر قارلی داغلرک منظره منی کوسترین قاتلر کایوردی، بر دفعه ده مکتوب یازدی: «صورما، صورما، دییوردی. کلنجه هسینی آکلاتیم. جوق بختیمار، یالکیز قورقویورم، نهن قورقویورم بیلم. قدرت بی جوق سویور، بنه اوبله لیکن بعضاً ایچیمه، صانکی اونی قایب ایدجه کمشم کی بر غریبک چوکور. مکرسه شه قادار عذابی برشی یوقش دیاده.. نهایت کدیلر و آلساندرا نلک حسن قبل الوقوعی دوغرو حقیقی. قدرت کندیسینی اهل اتمک باشلامشدی. بنه اسکینی کی قنوسه دوام ایدیور، سپور پایبور، اوردت وسینه ما آریستلری ایله افاق تکل و قعللری اولویوردی. فقط آلساندرا ایله دوستلنی باقی ایدی. نه غرب مناسب! وزر دده منی ناصیل براندن کوزدهلر، اوداقلر بسله یوب عینی زمانده کنج و کوزله قارینی شدتله سومشسه قدرت ده آلساندرا فیلیپورنا سویوردی. آلساندرا بو وضعیتی قبول ایشدی. دوغرو منی جوق حیرت ایتدم. قدرتک برده آلساندرا فیلیپورنا مدعش صورتده قیصقاتانی واردی، روس مهاجرلری ایله جوق کوروشمه منی ایسته یوردی. بن، بر قاچ دغه شکایت ایدجه اولدم: «نه قایشیورسکز سز» دیدم. آلساندرا بیزک قاریکیز دیکلر، هم سز کندی یاپدیریکره باقیکزا، بی جقیقشیر کورنجه قدرت کولدی، کافر، بی قیزدربوب صوکرآ بنه آزلی اتمه منی جوق سوره ردی. سن، بی مثال کتیرمه، پردی، صوبه چکمه بن